

Aprentatge basat en situacions

UNITAT

1

Educació, entrada al món adult, decepció com a origen de la filosofia

1 ACTIVACIÓ DE CONEIXEMENTS PREVIS

La situació d'aprenentatge que proposem es pot treballar reflexionant sobre dos aspectes importants: primer, la finalitat fonamental que ha de tenir l'educació que sovint queda diluïda per la multitud d'objectius que conflueixen a l'ensenyament obligatori. I, segon, la seva propedèutica o no del món laboral.

Si no surten espontàniament, el professor o la professora ha de provocar que els alumnes prenguin consciència de totes les coses que es demanen a l'escola: educació viària, sexual, mediam-biental, de la pau, de l'economia sostenible, de l'alimentació saludable, etc.

- En un mar de finalitats, quina és la finalitat essencial? Proporcionar una formació per poder tenir un lloc de treball? Abastir el mercat de treballadors competents? Satisfer els interessos i les necessitats particulars dels alumnes? Formar una ciutadania ben preparada per qüestionar i llegir la realitat que els envolta?
- Quina mena de sistema educatiu dona cada opció?
- Hi cap la possibilitat que el saber, com la bellesa o l'amistat, tingui valor per si mateix?
- El gust pels productes més elevats de la cultura és només per a uns pocs o l'escola ha de procurar que els fills de famílies culturalment pobres també hi tinguin accés?
- L'escola ha de sotmetre's a la precarietat del mercat?
- Com es pot estar preparat per a un futur canviant?

És clau que els alumnes se sentin interpel·lats personalment. Poden ajudar-hi els marges de les pàgines **48, 101, 102, 106, 110, 124, 158, 163, 164, 257, 263 i 264** i l'exercici **1** de la pàgina **140**. Qualsevol d'aquests marges pot servir com a primera lectura en comú per iniciar l'activitat abans de posar a treballar els alumnes per grups.

La posada en comú de totes les respostes espontànies a aquestes preguntes (o a d'altres, en funció dels alumnes que tenim en cada cas davant) permetrà fer un mapa dels temes que cal investigar.

2 DISSENY DEL PLA DE TREBALL

Els interessos i la realitat de cada grup classe poden donar lloc a mapes de qüestions que es poden investigar ben diferents.

Sigui com sigui, tres grans temes demanen atenció:

- 1 Finalitat(s) de l'educació.
- 2 Alfabetització cultural.
- 3 Les necessitats econòmiques i del mercat entren al món educatiu.

Un cop fet el mapa, es poden repartir preguntes diferents a grups diferents o bé fer que tots treballin totes les preguntes.

3 EXPLORACIÓ / INVESTIGACIÓ

Caldrà proporcionar fonts fiables als alumnes. Formarà part de l'exploració sotmetre a examen crític altres fonts que es puguin trobar. Poden ser útils les fonts i la cerca següents:

- L'article [Un manifest contra el populisme antipedagògic](#), d'Andreu Navarra.
- El tuit [La banalitat del mal: absència de pensament](#), d'Edgar Straehle.
- L'article [L'estafa educativa](#), de Xavier Díez.
- L'article [Deseducació i determinisme social](#), d'Andreu Navarra.
- L'article [Ressenya de Schola delenda est](#), de Pascual Gil.
- L'entrada [Olga García al Congrés d'experts docents. Per a una anàlisi crítica de l'educació València Maig 22](#).
- Les definicions de *competència, educació, economia, societat*.
- La pàgina web [DIALLS](#), on es pot trobar la definició del concepte "alfabetització cultural".
- L'article sobre la presentació del llibre [Aprendre](#), d'Eduard Vallory.
- El text [Educació, competències i mercat de treball](#). Fundació Bofill.
- L'article [Formació i mercat de treball. Anem pel bon camí?](#), de Josep M. Vilalta.
- El material educatiu [Apunts sobre educació](#).

4 POSADA EN COMÚ

Es poden deixar hores de classe per fer la recerca o bé encomanar-la a casa. Caldrà, en tot cas, un parell de sessions de posada en comú i síntesi, dirigida pel professor o la professora però amb el protagonisme dels portaveus dels grups.

Cada grup escollirà un portaveu, però també poden fer aquesta funció tots els components del grup, per torns.

Una primera ronda és d'exposició de les troballes fetes, de moment sense respondre les intervencions dels representants d'altres grups. Acabada la intervenció de tots els portaveus, el professor o la professora demanarà si s'han detectat contradiccions o matisos importants entre les aportacions de grups diferents. Respondran per ordre els portaveus de cada grup.

Sobre les diferències importants, es farà un debat dirigit per esbrinar-ne les causes:

- 1 Les contradiccions detectades són només aparents (es poden resoldre interpretant el que es diu d'una determinada manera) o reals?
- 2 En els punts on les contradiccions són superables, com cal interpretar el que es diu perquè desapareguin les contradiccions?
- 3 En els punts on sembla que hi ha contradiccions irreductibles, quina n'és la causa? Tots els grups parlen de fets contrastables o bé s'hi barregen meres opinions? Les fonts consultades són fiables? I els arguments són consistents?

En acabar el debat dirigit, cal fer una síntesi, o bé per explicar en un discurs unitari com es resolen totes les contradiccions o bé per formular de manera clara els termes exactes de les contradiccions i les qüestions filosòfiques de fons que hi estan involucrades.

Al final, cada grup elaborarà el seu propi informe escrit, amb la seva síntesi personal del conjunt de coses dites i l'explicació de la pròpia posició de manera raonada si pren partit per alguna de les tesis en litigi. Es valorarà que no es limitin a la informació que ja havien recollit com a grup, sinó que demostrin que han reelaborat el que pensaven a partir de la posada en comú. Aquest informe constitueix una primera evidència per a l'avaluació.

5 AVALUACIÓ

L'avaluació pot quedar en la nota del grup, si es completa amb una rúbrica que tingui en compte també diferents elements de la participació al llarg de tota l'activitat. Una possibilitat és aquesta:

Alumne o alumna _____	1	2	3	4
Intervé prou i bé				
Discrimina bé entre fets i opinions				
Aporta idees				
Sap escoltar activament				
Sap respondre amb arguments				
Col·labora amb el grup				
S'explica amb claredat				
Aprofita el que ha après de filosofia per pensar les coses				

4 és la conformitat plena amb l'afirmació i **1** és la disconformitat plena.

De 8 a 16 participació suspesa.
De 17 a 21 participació aprovada.
De 22 a 26 participació notable.
De 27 a 32 participació excel·lent.

Al cap d'uns dies es pot fer un exercici escrit, ara individual, que serveixi, primer, per comprovar què ha quedat de l'activitat feta i segon, per posar una nota, ja no al grup, sinó a cada alumne de la classe.

L'exercici escrit pot consistir, simplement, a respondre aquesta pregunta:

- L'educació i l'economia, interessos confluents o enfrontats?
 O bé aquestes:
 - Si fossis el responsable de recursos humans d'una empresa que es dedica a la innovació tecnològica per a la fabricació de cotxes, amb quins criteris triaries el personal de nova contractació? Què valoraries més de la seva formació? I si haguessis de contractar un lampista per arreglar una fuita?

6 PER ANAR MÉS A FONDS

Correspon a cada professor o professora pensar com la proposta feta es pot convertir:

- O bé en un **treball de recerca**: fent que la proposta plantejada es converteixi en una investigació individual tutoritzada.
- O bé en una **matèria optativa** d'estudi conjunt d'un problema social: convertint la metodologia exposada no en una activitat dins d'una matèria, sinó en el conjunt de tota la matèria.